

Research Paper

Predicting parental burnout based on extreme parental attitudes mediated by parental stress in mothers

Fatemeh Mostajeri¹ , Moslem Abbasi^{*2} , Leila Shameli²

1. M.A. Student of General Psychology, Department of General Psychology, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran

2. Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Salman Farsi University of Kazerun, Iran

Citation: Mostajeri F, Abbasi M, Shameli L. Predicting parental burnout based on extreme parental attitudes mediated by parental stress in mothers. *J Child Ment Health*. 2026; 13 (2):94-110.

URL: <http://childmentalhealth.ir/article-1-1567-en.html>

 [10.61882/jcmh.13.2.6](https://doi.org/10.61882/jcmh.13.2.6)

ARTICLE INFO

Keywords:

Intensive parental attitudes,
maternal burnout,
parental stress

ABSTRACT

Background and Purpose: Maternal burnout is one of the significant challenges in the field of family mental health, which can have negative consequences for both the mother and the child. The aim of this study was to predict parental burnout based on parents' extreme attitudes, with parental stress as a mediating variable, among mothers of elementary school children.

Method: The present study was descriptive-correlational and employed structural equation modeling. The statistical population consisted of all mothers with children aged 6 to 12 years living in the city of Kazerun during the 2023–2024 academic year, whose children were studying in public and private schools. The required sample for this study was 310 participants who were selected through convenience sampling. Data were collected using the most recently validated version of the Intensive Parenting Attitudes Questionnaire (IPAQ; Liss et al., 2013), the Parenting Stress Index-Short Form (PSI-SF; Abidin, 1995), and the Parental Burnout Assessment (PBA; Roskam et al., 2018) in Iran. To examine the research hypotheses, structural equation modeling with the Partial Least Squares (PLS) approach was used. Data analyses were conducted using Smart PLS software version 3.

Results: The results showed that parents' extreme attitudes had an indirect effect on parental burnout through the mediation role of parental stress ($\beta = 0.218, P \leq 0.001$), showing the significance of the indirect path. In other words, the findings showed that intensive parenting attitudes indirectly contribute to increased maternal burnout through the elevation of parenting stress.

Conclusion: The findings of the study indicate that mothers who hold more intensive beliefs about their parenting role are more likely to experience parenting pressures and stresses, and these tensions ultimately lead to feelings of fatigue, burnout, internal conflict, and emotional distancing from their children.

Received: 16 Feb 2026

Accepted: 14 Aug 2026

Available: 21 Aug 2026

* **Corresponding author:** Moslem Abbasi, Associate Professor, Department of Psychology, Faculty of Humanities, Salman Farsi University of Kazerun, Iran

E-mail: Abbasi@kazerunsfu.ac.ir

Tel: (+98) 7136334272

2476-5740/ © 2026 The Authors. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Recent research shows that in contemporary societies, social and cultural pressures related to "ideal parenting" have increased significantly, making parenting a complex, stressful, and multidimensional activity with expectations; some researchers have attributed this development to the spread of a culture of educational competition, increased social surveillance of parenting, and the growth of digital media, which have dramatically increased parents' expectations of themselves and their children (2,3). Parents, particularly mothers, play a pivotal role in children's development and upbringing. However, this role is accompanied by many psychological demands and challenges that may adversely affect their mental health and well-being (6). One of the most important consequences of these demands is parental burnout, a syndrome resulting from chronic parenting stress that exceeds parents' coping resources. Parental burnout is characterized by emotional exhaustion, emotional distancing from one's child, and feelings of ineffectiveness in the parenting role (2). In addition to threatening mothers' mental health, parental burnout may impair the parent-child relationship and overall family functioning (10).

Among the factors contributing to parental burnout, intensive parenting attitudes, defined as a set of rigid beliefs and unrealistic expectations about child-rearing, may constitute an important source of persistent psychological distress (9,12). Manifestations of these attitudes include helicopter parenting, intensive perfectionism, and intensive parental involvement. Such attitudes increase sensitivity to mistakes and foster unrealistic expectations, thereby heightening the likelihood of experiencing parenting stress (12,13). Parenting stress occurs when the demands associated with the parenting role exceed an individual's perceived coping resources and, if persistent, may lead to parental burnout (14).

The elementary school years are a developmental period during which increasing academic and social expectations may intensify this process, particularly within the Iranian cultural context, where children's academic achievement and the maternal role are highly valued (18). Nevertheless, few studies conducted in Iran have simultaneously examined these variables while considering the mediating role of parenting stress (21). Therefore, the present study aimed to examine the mediating role of parenting stress in the relationship between intensive parenting attitudes and parental burnout among mothers, thereby providing empirical evidence for the development of preventive interventions and the promotion of maternal mental health.

Method

The present study employed correlational design using structural equation modeling (SEM). In the proposed model, intensive parenting attitudes were specified as the exogenous variable, parenting stress as the mediating variable, and

maternal parental burnout as the endogenous variable. Both the direct and indirect relationships among these constructs were examined. The study population consisted of all mothers of children aged 6–12 years living in Kazerun, Iran, during the 2024–2025 academic year, whose children were enrolled in public and private elementary schools. Based on Cochran's sample size formula, the required sample size was estimated at 310 participants. Participants were recruited using a convenience sampling method according to the predefined inclusion and exclusion criteria. The mean age of the mothers was 36.2 years ($SD = 4.8$), with the largest proportion belonging to the 36–40-year age group (35.16%) and the smallest proportion being older than 45 years (5.48%). The mean age of the children was 8.5 years ($SD = 1.9$). Most children were between 8 and 9 years of age (34.5%), followed by those aged 6–7 years (33.5%).

Data were collected using the most recently validated version of the Intensive Parenting Attitudes Questionnaire (IPAQ) (4, 5, 14), consisting of 25 items across five subscales; the Parenting Stress Index-Short Form (PSI-SF) (20), consisting of 36 items measuring three dimensions of parenting stress; and the Parental Burnout Assessment (PBA) (21, 22), comprising 23 items across four dimensions of parental burnout. The psychometric properties of these instruments have been proved in earlier studies, and in the present study, satisfactory internal consistency was obtained, with Cronbach's alpha coefficients of .89 for the Parenting Stress Index and .93 for the Parental Burnout Assessment. After obtaining the necessary approvals from the Department of Education and coordinating with the principals of elementary schools in Kazerun, the data collection procedure was conducted in several stages. Paper-and-pencil questionnaires were administered to mothers in person and completed during the same session. The researchers remained present throughout the administration process to provide clarification whenever necessary without influencing participants' responses. Upon completion, the questionnaires were collected and screened for completeness. Incomplete or invalid questionnaires were excluded from the analyses. Of the 350 questionnaires distributed, 310 complete and usable questionnaires were returned, yielding a response rate of 88.57%. The average completion time ranged from 20 to 30 minutes. The study hypotheses were assessed using Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM), and all statistical analyses were performed using SmartPLS version 3 to obtain robust and reliable estimates of the proposed model.

Results

Descriptive statistics showed that the mean scores of intensive parenting attitudes, parenting stress, and parental burnout were high. Among the dimensions of intensive parenting attitudes, Essentialism had the highest mean score, while Exhaustion in the Parental Role showed the highest mean among the dimensions of parental burnout. Examination of the skewness and kurtosis values showed that all variables were normally distributed, with values falling within the acceptable range (± 2).

Table 1. Pearson correlation coefficients of variables

Variables	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Essentialism	1														
2. Fulfillment	.42**	1													
3. Stimulation	.35**	.29**	1												
4. Challenge	.40**	.40**	.35**	1											
5. Child-centeredness	.37**	.35**	.28**	.34**	1										
6. Total Intensive Parenting Attitudes	.81**	.67**	.62**	.74**	.60**	1									
7. Parental Distress	.30**	.32**	.28**	.26**	.19**	.39**	1								
8. Parent–Child Dysfunctional Interaction	.32**	.31**	.26**	.25**	.21**	.39**	.85**	1							
9. Difficult Child	.28**	.26**	.23**	.25**	.16**	.34**	.85**	.85**	1						
10. Total Parenting Stress	.32**	.31**	.27**	.27**	.20**	.39**	.95**	.95**	.95**	1					
11. Exhaustion in the Parental Role	.37**	.22**	.27**	.28**	.24**	.41**	.60**	.59**	.58**	.62**	1				
12. Contrast with Previous Parental Self	.36**	.23**	.27**	.24**	.25**	.39**	.59**	.57**	.54**	.59**	.82**	1			
13. Feelings of Being Fed Up	.35**	.23**	.27**	.27**	.27**	.40**	.53**	.51**	.49**	.54**	.82**	.78**	1		
14. Emotional Distancing	.31**	.23**	.25**	.17**	.21**	.34**	.51**	.52**	.50**	.54**	.81**	.77**	.75**	1	
15. Total Maternal Parental Burnout	.38**	.24**	.29**	.27**	.26**	.42**	.62**	.60**	.58**	.63**	.96**	.92**	.90**	.89**	1

**P<0.01

The results of the Pearson correlation analysis revealed significant positive correlations among all study variables at the .01 significance level ($p < .01$). Specifically, intensive parenting attitudes were positively correlated with parenting stress ($r = .394$) and parental burnout ($r = .421$). The strongest correlation was seen between parenting stress and parental burnout ($r = .631$). Evaluation of the measurement model showed satisfactory construct reliability, with both Cronbach's alpha and composite reliability (CR) exceeding the recommended threshold of .70 for all constructs. Furthermore, convergent validity and discriminant validity were confirmed based on the Average Variance Extracted (AVE) and the

Fornell–Larcker criterion, respectively. The structural model was assessed using the bootstrapping procedure with 5,000 resamples. The findings showed that intensive parenting attitudes exerted a significant positive effect on parenting stress. In addition, maternal parenting stress significantly predicted maternal parental burnout. The indirect effect of intensive parenting attitudes on parental burnout through maternal parenting stress was also statistically significant, confirming the mediating role of maternal parenting stress in the relationship between intensive parenting attitudes and maternal parental burnout.

Table 2. Results of Hypothesis Testing (Structural Model)

Outcome Variable	Predictor	Direct Effect (β)	Indirect Effect (β)	Total Effect (β)	R ²
Parenting Stress	Intensive Parenting Attitudes	.396**	—	.396**	.157
Maternal Parental Burnout	Intensive Parenting Attitudes	.202**	.216**	.418**	.425
	Parenting Stress	.545**	—	.545**	—

Conclusion

The findings of the present study showed significant positive relationships among intensive parenting attitudes, parenting stress, and maternal parental burnout. Specifically, mothers who endorsed more rigid and demanding parenting attitudes experienced higher levels of parenting stress, which, in turn, was associated with greater symptoms of parental burnout (6, 9, 12). Attitudes such as intensive perfectionism, unrealistic parental expectations, and excessive child-centeredness may lead mothers to perceive routine parenting situations as more threatening or demanding, thereby increasing their

psychological distress (13, 14). The results also indicated a direct positive association between parenting stress and maternal parental burnout, suggesting that prolonged exposure to chronic parenting stress may result in emotional exhaustion, emotional distancing from one's child, and feelings of inadequacy in the parenting role. In this regard, parental burnout can be viewed as the cumulative consequence of unresolved and persistent parenting-related stress, with adverse implications for both maternal mental health and the quality of the parent–child relationship (10). Another important finding was the mediating role of parenting stress in the relationship

between intensive parenting attitudes and maternal parental burnout. In other words, intensive parenting attitudes increased the risk of parental burnout indirectly through elevated parenting stress (13, 14). These findings suggest that holding rigid parenting beliefs alone may not inevitably lead to burnout; rather, burnout is more likely to occur when such beliefs are accompanied by persistent parenting stress.

Given that the present study focused on mothers of elementary school children within the Iranian cultural context, these findings may be interpreted considering the considerable academic demands and social expectations placed on both children and mothers (18). Overall, the results underscore the importance of changing inflexible parenting attitudes and providing interventions aimed at improving parenting stress management as effective strategies for preventing parental burnout (16, 17). Nevertheless, the correlational nature of the study precludes causal inferences, highlighting the need for future longitudinal research to further clarify the causal relationships among these variables. Overall, the findings of this study suggest that parental burnout is the result of a complex interaction between cognitive beliefs, emotional appraisals, and contextual pressures. In this framework, extreme parenting attitudes play the initiating role, parenting stresses the main mediator, and burns out the outcome. From a practical perspective, these findings suggest that effective interventions to reduce parental burnout should be multi-level; targeting both changing inflexible parenting beliefs, reducing perceived stress, and increasing parents' coping resources. So, the findings of the present study may have implications for the design of preventive and educational interventions in the field of maternal parenting. Specifically, attention to changing inflexible attitudes, teaching coping skills, managing stress, and enhancing mothers' self-awareness may be considered in reducing areas prone to parental burnout and promoting mothers' mental health. Despite these results, it should be noted that the correlational nature of the present study does not allow for the inference of definitive causal relationships, and

longitudinal and empirical studies are necessary to examine the directionality of the relationships. Also, expanding the sample to other socio-cultural contexts and involving fathers in the research could help to understand these relationships more comprehensively in the cultural context of Iran.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article was derived from the first author's master's thesis in General Psychology at the Islamic Azad University, Bushehr Branch, which was successfully defended on April 28, 2026. Scientific approval for conducting this study was granted by the Islamic Azad University, Bushehr Branch (Approval Letter No. 1114, dated November 18, 2025). The study was approved by the Ethics Committee under the ethical approval code IR.BPUMS.REC.1404.379. Furthermore, all ethical principles outlined in the American Psychological Association (APA) Publication Manual and the ethical guidelines of the Psychological Organization of Iran were strictly seen throughout the study. These principles included supporting participants' confidentiality and anonymity, ensuring the secure handling and analysis of research data, and obtaining informed consent from parents prior to their participation in the study.

Funding: This study was conducted without financial support from any institution and was funded entirely by the authors.

Authors' contribution: The first author served as the primary designer and conceptual lead of the study and was responsible for data collection; The second author contributed as the supervisor professor, and the third author was responsible for writing the abstract and method section.

Conflict of interest: This research did not involve any conflicts of interest for the authors, and its results have been reported with complete transparency and without bias.

Data availability statement: All data from this study are available to the corresponding author and were submitted to the journal at the time of manuscript review. They will also be made available to a specific researcher upon reasonable request.

Consent for publication: The authors have full consent to publish this article .

Acknowledgement: We express our deepest gratitude to the esteemed participants and all those who helped us conduct the research.

مقاله پژوهشی

تبیین فرسودگی مادران بر اساس والدگری افراطی با نقش میانجی تنیدگی والدگری مادر

فاطمه مستأجری^۱، مسلم عباسی^{۲*}، لیلا شاملی^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، گروه روان‌شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، ایران

چکیده

مشخصات مقاله

کلیدواژه‌ها:

تنیدگی والدگری،

فرسودگی مادران،

نگرش‌های والدگری افراطی

زمینه و هدف: فرسودگی مادران یکی از کشاکش‌های مهم در حوزه سلامت روان خانواده است که می‌تواند پیامدهای منفی برای مادر و کودک به همراه داشته باشد. پژوهش حاضر با هدف تبیین فرسودگی مادران بر اساس نگرش‌های والدگری افراطی با نقش میانجی تنیدگی والدگری در مادران کودکان دبستانی انجام شد.

روش: پژوهش حاضر، توصیفی از نوع همبستگی بود و از روش معادلات ساختاری استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مادران دارای فرزند ۶ تا ۱۲ ساله ساکن در شهر کازرون در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بودند که فرزندان آنها در مدارس دولتی و غیردولتی در حال تحصیل هستند. نمونه مورد نیاز برای این پژوهش تعداد ۳۱۰ شرکت‌کننده بود که به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از نسخه اعتباریابی شده در ایران پرسشنامه نگرش‌های والدگری افراطی (لیس و همکاران، ۲۰۱۳)، فرم کوتاه شاخص تنیدگی والدگری (آبیدین، ۱۹۹۵)، و پرسشنامه فرسودگی والدینی (روسکام و همکاران، ۲۰۱۸) استفاده شد. جهت بررسی فرضیات پژوهش، از مدل‌سازی معادلات ساختاری با شیوه حداقل مربعات جزئی استفاده شده است. تحلیل‌ها با استفاده از نسخه سوم نرم‌افزار Smart PLS انجام شده‌اند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد نگرش‌های والدگری افراطی با میانجی‌گری تنیدگی والدگری ($\beta = ۰/۲۱۸$; $P \leq ۰/۰۰۱$) بر فرسودگی مادر اثر غیرمستقیم دارد که بیانگر معناداری مسیر غیرمستقیم است. به عبارت دیگر، نتایج نشان داد که نگرش‌های والدگری افراطی به‌طور غیرمستقیم از طریق افزایش تنیدگی والدگری، افزایش فرسودگی مادر را به همراه دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از پژوهش بیانگر آن است که مادرانی که نگرش‌های فشرده‌تری در مورد نقش تربیتی خود دارند، به احتمال بیشتری دچار فشارها و تنیدگی‌های والدگری می‌شوند و این تنش‌ها در پایان احساس خستگی، ملال، تضاد درونی، و فاصله عاطفی از فرزندان را به همراه دارد.

دریافت شده: ۱۴۰۴/۱۱/۲۷

پذیرفته شده: ۱۴۰۵/۰۵/۲۳

منتشر شده: ۱۴۰۵/۰۵/۳۰

* نویسنده مسئول: مسلم عباسی، دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه سلمان فارسی کازرون، ایران

رایانامه: Abbasi@kazerunsfu.ac.ir

تلفن: ۰۷۱-۳۶۳۳۴۲۷۲

خانواده نخستین و مهم‌ترین بستر تحول روان‌شناختی، اجتماعی، و هیجانی^۱ کودک محسوب می‌شود و والدین، به ویژه مادران، نقش محوری در شکل‌گیری تحول و تربیت فرزندان ایفا می‌کنند. با وجود این نقش ارزشمند، والدین به‌ویژه مادران اغلب با کشاکش‌ها و فشارهای روانی بسیاری را تجربه می‌کنند که می‌تواند سلامت و بهزیستی آنان را تحت تأثیر قرار دهد (۱). پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهند که در جوامع معاصر، فشارهای اجتماعی و فرهنگی مرتبط با «والدگری ایده‌آل» به طور قابل توجهی افزایش یافته است و این موضوع باعث شده است که والدگری^۲ به فعالیتی پیچیده، پرتنش و همراه با انتظارات چندبعدی تبدیل شود؛ برخی پژوهشگران این تحول را نتیجه گسترش فرهنگ رقابت آموزشی، افزایش نظارت اجتماعی بر والدگری و رشد رسانه‌های دیجیتال دانسته‌اند که انتظارات والدین از خود و فرزندان را به طور چشمگیری افزایش داده است (۲، ۳). در چنین شرایطی مادران بیش از گذشته خود را مسئول مستقیم موفقیت یا شکست فرزندان می‌دانند که این موضوع می‌تواند به افزایش آسیب‌پذیری روان‌شناختی آنان منجر شود (۴، ۵). یکی از مهم‌ترین پیامدهای این فشارها، فرسودگی والدینی^۳ است که به عنوان یک نشانگان ناشی از تنیدگی مزمن در نقش والدگری تعریف می‌شود و با خستگی عاطفی، فاصله‌گیری هیجانی از کودک، و احساس ناکارآمدی در ایفای نقش والدگری مشخص می‌شود (۶، ۷). بر اساس مدل‌های نظری معاصر، فرسودگی والدین نتیجه تحلیل تدریجی منابع روان‌شناختی در مواجهه با مطالبات مزمن والدگری است (۸، ۹). پژوهش‌های گسترده نشان داده‌اند که این پدیده با پیامدهای منفی متعددی از جمله افسردگی، اضطراب، کاهش رضایت از زندگی، تعارضات خانوادگی، کاهش کیفیت تعامل والد-کودک، و حتی رفتارهای آسیب‌زا نسبت به کودک همراه است (۱۰، ۱۱، ۶، ۷). بدین ترتیب فرسودگی والدگری در پیشینه پژوهشی معاصر به عنوان یک مسئله سلامت عمومی در خانواده‌ها مطرح شده است (۸، ۷).

در تبیین این پدیده، یکی از سازه‌های مهم روان‌شناختی، نگرش‌های والدگری افراطی^۴ است. این نگرش‌ها به مجموعه‌ای از باورها، انتظارات، و ارزش‌های والد در مورد تربیت کودک اشاره دارد که بر ضرورت

سرمایه‌گذاری حداکثری والدین در تمامی ابعاد زندگی کودک تأکید می‌کند (۴). در این چارچوب، والد خوب کسی است که به طور مستمر در تحول شناختی، هیجانی، و اجتماعی کودک مشارکت فعال داشته باشد و مسئولیت کامل نتایج پرورش کودک را بر عهده بگیرد (۲، ۴). بر اساس الگوی ارائه‌شده توسط لیس و همکاران، والدگری افراطی شامل مؤلفه‌هایی مانند کودک‌محوری، ذات‌گرایی، مثبت‌گرایی، تحریک مداوم تحول، و باور به کشاکش‌برانگیز بودن والدگری است که هر یک می‌توانند انتظارات والدین از خود و فرزندشان را افزایش دهند (۴). هنگامی که این نگرش‌ها به شکل افراطی و غیرمتعطف تجربه شوند، می‌توانند به یک منبع فشار روانی مستمر تبدیل شوند (۱۲). یافته‌های پژوهشی جدید نشان داده‌اند که این باورها با افزایش احساس گناه والدینی، کمال‌گرایی و کاهش بهزیستی روان‌شناختی ارتباط مستقیم دارند (۱۳، ۲). همچنین در مطالعات بین‌فرهنگی مشخص شده است که فشارهای ناشی از والدگری افراطی در مادران نسبت به پدران شدیدتر تجربه می‌شود، زیرا مسئولیت مراقبت اولیه اغلب به مادران واگذار می‌شود (۵، ۱).

بر این اساس، پرسش اساسی آن است که این نگرش‌های فشرده از طریق چه سازوکار روان‌شناختی به پیامدهای منفی سلامت روان والدین منجر می‌شوند. یکی از محتمل‌ترین سازوکارهای تبیین‌کننده در این زمینه، تنیدگی والدگری^۵ است. تنیدگی والدگری به احساس فشار ناشی از ناهماهنگی میان مطالبات نقش والدینی و منابع درک شده فرد اشاره دارد (۱۴). بر اساس مدل‌های شناختی-تبادلی، تنیدگی والدگری نتیجه ارزیابی منفی فرد از توانایی خود در مدیریت خواسته‌های محیطی و نقش‌های والدگری است (۱۵). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که تنیدگی والدگری یکی از قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های فرسودگی والدینی محسوب می‌شود (۸، ۷). همچنین مطالعات مداخله‌ای نشان داده‌اند که کاهش تنیدگی والدگری می‌تواند به طور معناداری سطح فرسودگی را کاهش دهد (۱۷، ۱۶). یافته‌های جدید در روان‌شناسی خانواده نشان می‌دهد که والدگری افراطی از طریق افزایش انتظارات غیرواقع‌بینانه و خودانتقادی، سطح تنیدگی والدگری را افزایش می‌دهد (۱۳، ۱۲). این

4. Intensive parenting attitudes
5. Parenting stress

1. Emotional, Social and psychological development
2. Parenting
3. Parental burnout

تنیدگی در صورت مزمن شدن، به تدریج منابع هیجانی والد را تحلیل برده و زمینه را برای بروز فرسودگی فراهم می کند (۸، ۱۵). در نتیجه تنیدگی والدگری می تواند نقش میانجی مهمی در رابطه بین نگرش های والدگری افراطی و فرسودگی ایفا کند (۷، ۱۲، ۱۳).

به نظر می رسد نگرش های والدگری افراطی از طریق ایجاد یک چارچوب ذهنی تنگ نظران و افزایش حساسیت به خطا، سطوح تنیدگی والدین را به طور قابل توجهی افزایش می دهند (۸). والدینی که باور دارند باید به طور مداوم تحول کودک را تسهیل کنند، همواره در دسترس فرزند باشند و مسئولیت کامل موفقیت یا شکست او را بر عهده بگیرند، در مواجهه با کشاکش های معمول والدگری، آسیب پذیری بیشتری نسبت به تجربه تنیدگی دارند (۱۷، ۱۱). مطالعات نشان داده اند که کمال گرایی والدین، خودانتقادی و انتظارات غیرواقع بینانه از مهم ترین پیش بینی کننده های تنیدگی والدگری محسوب می شوند (۱۳، ۱۲). همچنین پژوهش نشان داده است که که باورهای مرتبط با مادری فشرده با احساس گناه والدینی و فرسودگی ارتباط معناداری دارند و بخشی از این ارتباط از طریق افزایش فشارهای روان شناختی ناشی از ایفای نقش مادری تبیین می شود (۸). این تنیدگی مداوم، به نوبه خود، عامل خطری قوی برای فرسودگی والدینی عمل می کند و فرد را در چرخه ای معیوب از خستگی و ناکارآمدی گرفتار می سازد (۹). پژوهش های انجام شده در سال های اخیر نشان داده اند که تنیدگی والدگری یکی از نیرومندترین پیش بینی کننده های فرسودگی والدینی است و والدینی که به طور مستمر سطوح بالاتری از تنیدگی را تجربه می کنند، بیشتر در معرض خستگی هیجانی، فاصله گیری عاطفی از فرزند و احساس ناکارآمدی قرار می گیرند (۱۰، ۲، ۱). در واقع هنگامی که فشارهای ناشی از ایفای نقش والدینی برای مدت طولانی ادامه یابد، منابع روان شناختی والد به تدریج تحلیل رفته و زمینه برای شکل گیری فرسودگی فراهم می شود (۱۵، ۲). افزون بر این، یافته های پژوهش های مداخله ای نشان داده اند که کاهش تنیدگی والدگری می تواند به بهبود سلامت روان والدین و کاهش نشانه های فرسودگی والدینی منجر شود؛ موضوعی که اهمیت بررسی نقش تنیدگی والدگری را دوچندان می کند (۶، ۵).

با وجود آنکه مطالعات متعددی رابطه میان نگرش های والدگری افراطی و پیامدهای منفی سلامت روان را گزارش کرده اند (۱۶، ۱۱، ۸)،

سازوکارهای تبیین کننده این رابطه هنوز به طور کامل روشن نشده است. بسیاری از پژوهش ها به بررسی مستقیم رابطه والدگری افراطی با متغیرهایی نظیر اضطراب، احساس گناه، کمال گرایی یا فرسودگی پرداخته اند؛ اما تعداد محدودی از مطالعات نقش متغیرهای واسطه ای مؤثر در این ارتباط را مورد توجه قرار داده اند (۱۲، ۸). بدین ترتیب بررسی نقش تنیدگی والدگری به عنوان سازوکار انتقال اثر نگرش های والدگری افراطی بر فرسودگی والدینی می تواند به درک عمیق تر فرایندهای روان شناختی زیربنای این رابطه کمک کند. علاوه بر این، مرور پیشینه پژوهشی نشان می دهد که بیشتر مطالعات پیشین روابط دوتایی میان والدگری افراطی، تنیدگی والدگری و فرسودگی مادر را بررسی کرده اند و کمتر پژوهشی این متغیرها را در قالب یک مدل ساختاری واحد مورد آزمون قرار داده است (۱۳، ۷). این محدودیت به ویژه در جوامع غیرغربی و از جمله ایران چشمگیرتر است؛ زیرا بخش عمده شواهد موجود از کشورهای اروپایی و آمریکای شمالی گزارش شده اند (۱۳، ۷، ۶).

دوره دبستانی نیز به دلایل منحصربه فرد خود، زمینه را برای تشدید این رابطه فراهم می کند. در این مرحله، کودکان وارد عرصه جدیدی از تحول اجتماعی و تحصیلی می شوند و فشارهای مرتبط با عملکرد تحصیلی، روابط با همسالان، و رفتار در محیط مدرسه، می تواند انتظارات و در نتیجه نگرش های فشرده مادران را بیش از پیش فعال کند (۱۰). در این دوره، افزایش فشارهای تحصیلی، اجتماعی و انتظارات عملکردی از کودک موجب افزایش نظارت والدین و در نتیجه افزایش تنیدگی آنان می شود (۱۰، ۶). مطالعات نشان داده اند که در این مرحله، مادران بیش از گذشته درگیر مدیریت عملکرد تحصیلی و اجتماعی فرزندان خود هستند (۱۶). در بافت فرهنگی ایران، که بر موفقیت تحصیلی و اجتماعی فرزندان تأکید ویژه وجود دارد و نقش مادر به عنوان محور اصلی تربیت نهادینه شده است، این فشارها نمودی بارزتر می یابد (۱۸، ۱۷، ۷). مطالعات داخلی نیز نشان داده اند که مادران ایرانی به دلیل مسئولیت های گسترده مراقبتی، در معرض سطوح بالاتری از تنیدگی و فشار روانی قرار دارند (۱۸). با وجود اهمیت این موضوع، پژوهش های داخلی اندکی به بررسی رابطه بین این متغیرها در جامعه مادران ایرانی پرداخته اند. بیشتر پژوهش های پیشین به صورت مجزا به بررسی فرسودگی یا تنیدگی والدگری پرداخته اند و کمتر نقش واسطه ای تنیدگی والدگری در رابطه بین نگرش های بنیادین و

فرسودگی را مورد کاوش قرار داده‌اند (۱۸، ۷). مرور پیشینه علمی نشان می‌دهد که اگرچه رابطه دو به دوی والدگری افراطی، تنیدگی والدگری و فرسودگی والدینی در مطالعات مختلف تأیید شده است، اما مدل‌های یکپارچه‌ای که این روابط را در قالب یک چارچوب ساختاری بررسی کنند، همچنان محدود هستند (۱۵، ۱۰). این خلأ پژوهشی به ویژه در بافت فرهنگی ایران برجسته‌تر است. این پژوهش با هدف پر کردن خلأهای نظری و عملی فوق انجام می‌شود. از لحاظ نظری، پژوهش حاضر با بهره‌گیری از چارچوب تعادل خطرهای منابع و مدل تنیدگی والدگری، به دنبال ارائه تبیینی جامع از چگونگی اثرگذاری نگرش‌های والدگری افراطی بر فرسودگی مادران است. همچنین آزمون نقش میانجی تنیدگی والدگری می‌تواند به روشن شدن فرایندهای شناختی-هیجانی زیربنای شکل‌گیری فرسودگی مادران کمک کرده و شواهد تجربی لازم برای بسط مدل تعادل خطرهای منابع در بافت فرهنگی ایران را فراهم آورد. از لحاظ عملی، شناسایی این زنجیره ساختاری می‌تواند به طراحی مداخلات آموزشی و درمانی هدفمند برای تعدیل نگرش‌های فشرده، مدیریت تنیدگی، و پیشگیری از فرسودگی در مادران کودکان دبستانی بینجامد، که به نوبه خود ارتقای سلامت روان مادران، بهبود کیفیت رابطه مادر-فرزند، و تحول مطلوب کودکان را در پی خواهد داشت (۶، ۵). بر این اساس، سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا تنیدگی والدگری نقش واسطه‌ای در رابطه بین نگرش‌های والدگری افراطی و فرسودگی مادران کودکان دبستانی ایفا می‌کند؟

روش

(الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی بود که از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. این طرح امکان بررسی همزمان روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای مکنون و آشکار را فراهم می‌کند. در این پژوهش، نگرش‌های والدگری افراطی به عنوان متغیر برون‌زاد (مستقل)، تنیدگی والدگری به عنوان متغیر واسطه‌ای و فرسودگی مادر به عنوان متغیر درون‌زاد (وابسته) در نظر گرفته شدند. جامعه آماری این پژوهش را تمامی مادران دارای فرزند ۶ تا ۱۲ ساله ساکن شهر کازرون در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ تشکیل دادند که

فرزندان آنان در مدارس دولتی و غیردولتی این شهر مشغول به تحصیل بودند. برای تعیین حجم نمونه، از فرمول کوکران استفاده شد (۱۹). بر اساس این فرمول و با در نظر گرفتن حجم جامعه، سطح اطمینان ۹۵ درصد و خطای برآورد ۰/۵۰، حداقل حجم نمونه مورد نیاز ۳۱۰ نفر برآورد شد؛ با در نظر گرفتن احتمال ریزش شرکت‌کننده، ۳۵۰ پرسشنامه توزیع شد که در پایان، پرسشنامه ۳۱۰ نفر به طور کامل و قابل استفاده (بدون نقص) بازگردانده شد. بدین ترتیب حجم نمونه پژوهش حاضر ۳۱۰ نفر در نهایت در نظر گرفته شده و مورد تحلیل قرار گرفت. روش نمونه‌گیری به صورت در دسترس و با رعایت ملاک‌های ورود و خروج انجام شد. ملاک‌های ورود شامل: داشتن حداقل یک فرزند دبستانی، تمایل و رضایت آگاهانه برای مشارکت در پژوهش، و (۳) توانایی خواندن و تکمیل پرسشنامه‌ها بود. ملاک‌های خروج شامل: تکمیل ناقص پرسشنامه‌ها، گزارش خوداظهاری از داشتن سابقه تشخیص بالینی اختلالات روان‌پزشکی شدید (مانند افسردگی اساسی، اختلال دوقطبی، و اختلالات سایکوتیک)، و (۳) مصرف داروهای روان‌پزشکی مؤثر بر وضعیت خلقی و شناختی (بر اساس خودگزارشی) بود. در پژوهش حاضر، میانگین سنی مادران ۳۶/۲ سال با انحراف معیار ۴/۸ سال بود. بیشترین فراوانی سنی مربوط به گروه ۳۶ تا ۴۰ سال (۳۵/۱۶ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به گروه بالای ۴۵ سال (۵/۴۸ درصد) بود. میانگین سن کودکان نیز ۸/۵ سال با انحراف معیار ۱/۹ سال به دست آمد. بیشتر کودکان در گروه سنی ۸-۹ سال (۳۴/۵ درصد) و سپس ۶-۷ سال (۳۳/۵ درصد) قرار داشتند.

(ب) ابزار

۱. پرسشنامه نگرش‌های والدگری افراطی^۱: این پرسشنامه توسط لیس^۲ و همکاران (۴) در سال ۲۰۱۳ جهت بررسی نگرش‌های فشرده والدین در زمینه والدگری طراحی شده است. فرم نهایی این ابزار دارای ۲۵ گویه است که همگی بر روی لیکرت شش نقطه‌ای از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۶ (کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شود. این پرسشنامه دارای ۵ خرده‌مقیاس ۸ گویه‌ای ذات‌گرایی^۳ (گویه‌های ۱، ۲، ۴، ۵، ۶، ۱۶، ۱۷ و ۲۰) به منظور سنجش باور به نقش ذاتی و محوری مادر در تربیت کودک، خرده‌مقیاس

۴ گویه‌ای تحریک^۱ (گویه‌های ۳، ۹، ۲۱ و ۲۵) به منظور سنجش اهمیت تحول شناختی و تحریک ذهنی کودک، خرده‌مقیاس ۴ گویه‌ای حس شکوفایی^۲ (گویه‌های ۷، ۱۰، ۱۴ و ۱۸) به منظور سنجش میزان لذت، معنا و رضایت از نقش والدگری، خرده‌مقیاس ۶ گویه‌ای چالش‌برانگیزی^۳ (گویه‌های ۸، ۱۲، ۱۳، ۱۵، ۲۲ و ۲۳) به منظور سنجش میزان ادراک سختی، فشار، و پیچیدگی والدگری، و خرده‌مقیاس ۳ گویه‌ای کودک‌محوری^۴ (گویه‌های ۱۱، ۱۹ و ۲۴) به منظور سنجش اولویت دادن به نیازها و مرکزیت کودک در تصمیم‌ها است. سه گویه ۱، ۱۰ و ۱۶ نمره‌گذاری معکوس دارند و در مجموع، دامنه نمره کل، از ۲۵ تا ۱۲۵ است؛ بدین صورت که هر چه نمرات شرکت‌کننده بالاتر باشد بیانگر نگرش قوی‌تر والد نسبت به والدگری افراطی و نمرات پایین‌تر نیز حاکی از نگرش منعطف‌تر والد نسبت به والدگری است. سازندگان پرسشنامه، روایی همگرایی^۵ ابزار را از طریق همبستگی معنادار زیرمقیاس‌ها با متغیرهای مرتبط با نقش‌های جنسیتی و باورهای والدگری به میزان ۰/۲۰ تا ۰/۵۰ گزارش کردند که مورد تأیید قرار گرفت. همچنین نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز شاخص‌های برازش مطلوبی را محاسبه کرد. علاوه بر این سازندگان ابزار مقدار آلفای کرونباخ را برای کل مقیاس، ۰/۸۴ و برای پنج خرده‌مقیاس آن به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۷۷، ۰/۶۴، ۰/۷۶ و ۰/۷۰ گزارش کرده‌اند که نشان‌دهنده همسانی درونی^۶ مناسب ابزار است و تحلیل عاملی نیز ساختار چندبعدی آن را تأیید کرد (۱۴). در ایران نیز مفهوم والدگری افراطی مورد توجه قرار گرفته است. برای نمونه، در مطالعه انجام شده در ایران که به بررسی این مقیاس بر روی والدین ایرانی پرداخته آلفای کرونباخ ۰/۶۹ تا ۰/۷۷ را برای خرده‌مقیاس‌ها و کل مقیاس گزارش کردند (۵). در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ کل مقیاس برابر با ۰/۸۹ و برای پنج خرده‌مقیاس به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۸۱، ۰/۸۴ و ۰/۷۲ محاسبه شد.

۲. پرسشنامه تنیدگی والدگری آیدین^۷: نخستین مرتبه این پرسشنامه توسط آیدین در سال ۱۹۸۳ به منظور ارزیابی میزان تنیدگی تجربه شده

در نقش والدگری طراحی شد. نسخه‌های بعدی این پرسشنامه مورد بازنگری قرار گرفت و نسخه کوتاه آن در سال ۱۹۹۵ معرفی شد (۲۰) که در پژوهش حاضر از این فرم استفاده شده است. این ابزار شامل ۳۶ گویه است که سه حوزه اصلی تنیدگی والدگری شامل آشفتگی والدگری^۸ (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲ و ۲۲)، تعاملات ناکارآمد والد-فرزند^۹ (گویه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۲۳ و ۲۴)، و ویژگی‌های کودک مشکل‌آفرین^{۱۰} (گویه‌های ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵ و ۳۶) را پوشش می‌دهد. پاسخ‌دهی به گویه‌ها بر اساس طیف لیکرت پنج نقطه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) انجام می‌شود و نمرات بالاتر نشان‌دهنده سطح بالاتر تنیدگی والدینی است. همسانی درونی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ توسط سازندگان ابزار برای کل مقیاس ۰/۸۷ و برای سه زیرمقیاس به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۸۳ و ۰/۷۹ به دست آمد. روایی تفکیکی^{۱۱} این پرسشنامه ۰/۹۳ و دامنه ضریب روایی همگرایی^{۱۲} ابزار با ۵ ابزار تنیدگی مختلف دیگر بین ۰/۳۸ تا ۰/۶۶ گزارش شده است (۲۰). در پژوهش حاضر، اعتبار این پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس برابر با ۰/۹۵ و برای سه خرده‌مقیاس آن به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۶ و ۰/۸۹ به دست آمد. همچنین روایی صوری و محتوایی این ابزار نیز با روش کیفی و با نظرخواهی از متخصصان روان‌شناسی به شیوه‌های شاخص و نسبت روایی محتوا^{۱۳} مطلوب به دست آمد.

۳. پرسشنامه فرسودگی والدگری روسکام و همکاران^{۱۴}: این پرسشنامه در سال ۲۰۱۸ توسط روسکام و همکاران (۲۱) برای اندازه‌گیری احساس فرسودگی که ممکن است در اثر مسئولیت و نقش والدگری در یک بزرگسال تجربه شود، طراحی شده است. فرم نهایی این ابزار دارای ۲۳ گویه است که همگی آنها بر روی لیکرت هفت نقطه‌ای از ۰ (معادل هرگز) تا ۶ (معادل هرروز) نمره‌گذاری می‌شوند. این گویه‌ها چهار خرده

1. Stimulation
2. Fulfillment
3. Challenging
4. Child-Centered
5. Convert validity
6. Internal consistency
7. Parenting Stress Index-Short Form (PSI-SF; Abidin)

8. Parental distress
9. Parent-child dysfunctional interaction
10. Difficult child
11. Diffrential validity
12. Cocurrent validity
13. Index and content validity ratio
14. Parental Burnout Assessment (PBA; Roskam et al)

مقیاس خستگی از نقش والدگری^۱ (گویه‌های ۱ تا ۹)، تضاد با خویشتن والدگری پیشین^۲ (گویه‌های ۱۰ تا ۱۴)، حس ملال و بن بست در نقش والدگری^۳ (گویه‌های ۱۵ تا ۱۹)، و فاصله‌گیری هیجانی از فرزندان^۴ (گویه‌های ۲۰ تا ۲۳) را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهند. سازندگان ابزار جهت بررسی روایی پرسشنامه از شیوه روایی سازه^۵ استفاده کرده‌اند؛ به طوری که شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری در تحلیل عاملی تأییدی در سطح قابل قبول گزارش شد و نتایج حاکی از اعتبار^۶ بالای پرسشنامه بود. همچنین ناهمسانی عاملی ابزار در دو گروه زبانی و جنسیتی بررسی شد و نتایج حاکی از پایداری ساختاری مناسب پرسشنامه در فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف بود. علاوه بر این، سازندگان ابزار مقدار آلفای کرونباخ ۰/۹۱ را برای کل مقیاس و به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۹۴، ۰/۹۱، و ۰/۷۷ را برای چهار خرده‌مقیاس فوق گزارش کرده‌اند (۲۱). نسخه فارسی این پرسشنامه نیز برای نخستین بار توسط موسوی و همکاران در سال ۲۰۲۰ در نمونه‌ای ادغام شده از مادران و پدران ایرانی مورد بررسی قرار گرفت و ضرایب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۵ و برای چهار خرده‌مقیاس به ترتیب، ۰/۹۱، ۰/۹۰، ۰/۸۸، و ۰/۹۶ به دست آمد (۲۲). در پژوهش حاضر، آلفای کرونباخ کل مقیاس برابر با ۰/۹۴ و برای چهار خرده‌مقیاس به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۹، ۰/۷۷، و ۰/۷۵ محاسبه شد. همچنین روایی صوری و محتوایی این ابزار نیز با روش کیفی و با نظرخواهی از متخصصان روان‌شناسی به شیوه‌های شاخص و نسبت روایی محتوا^۷ مطلوب به دست آمد.

(ج) روش اجرا: پس از اخذ مجوزهای لازم از اداره آموزش و پرورش و هماهنگی با مدیران مدارس ابتدایی شهر کازرون، فرآیند اجرای پژوهش به صورت مرحله‌به‌مرحله انجام شد. در مرحله نخست، پژوهشگران با مراجعه حضوری به مدارس ابتدایی، ضمن هماهنگی با مدیریت مدارس، اهداف پژوهش را برای مسئولان مدرسه تشریح کردند و مجوز ورود به کلاس‌ها و امکان دسترسی به مادران دانش‌آموزان را

فراهم کردند. در مرحله دوم، پس از شناسایی دانش‌آموزان واجد شرایط، اطلاع‌رسانی اولیه به مادران از طریق دانش‌آموزان و/یا مدیران مدارس انجام شد و از آنان برای شرکت در پژوهش دعوت به عمل آمد. در مرحله سوم، پژوهشگران در زمان مشخص به صورت حضوری در مدارس حضور یافتند و توضیحات کامل درباره اهداف پژوهش، ماهیت محرمانه بودن اطلاعات، و نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها را به مادران ارائه کردند. سپس رضایت آگاهانه کتبی از تمامی شرکت‌کنندگان اخذ شد و تأکید گردید که مشارکت در پژوهش کاملاً داوطلبانه است و افراد در هر مرحله از پژوهش، امکان انصراف دارند. در مرحله چهارم، پرسشنامه‌ها به صورت کاغذی و حضوری در اختیار مادران قرار گرفت و در همان محل و همان جلسه تکمیل شدند. پژوهشگران در طول تکمیل پرسشنامه‌ها حضور داشتند تا در صورت وجود ابهام، توضیحات لازم ارائه شود، بدون اینکه در محتوای پاسخ‌ها دخالت کنند. در مرحله نهایی، پرسشنامه‌های تکمیل‌شده جمع‌آوری و بررسی اولیه شدند. پرسشنامه‌های ناقص یا مخدوش از تحلیل حذف شدند. در مجموع از ۳۵۰ پرسشنامه توزیع شده، ۳۱۰ پرسشنامه کامل و قابل تحلیل بازگردانده شد که نشان‌دهنده نرخ بازگشت ۸۸/۵۷ درصد است. میانگین زمان تکمیل پرسشنامه‌ها حدود ۲۰ تا ۳۰ دقیقه بود. جهت بررسی فرضیات پژوهش، از مدل‌سازی معادلات ساختاری با شیوه حداقل مربعات جزئی‌استفاده شده است. تحلیل‌ها با استفاده سومین نسخه از نرم افزار Smart PLS انجام شدند تا نتایج دقیقی و معتبری برای پژوهش به دست آید.

یافته‌ها

به منظور توصیف ویژگی‌های متغیرهای پژوهش، شاخص‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، کمینه، و بیشینه نمرات متغیرهای اصلی و خرده‌مقیاس‌های آن‌ها محاسبه شد که نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

4. Construct validity
6. Reliability
7. Index and content validity ratio

1. Exhaustion in one's parental role
2. Contrast with previous parental self
3. Feelings of being fed up
4. Emotional distancing from one's children

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	تعداد گویه	میانگین	انحراف معیار	کمینه	بیشینه
ذات گرایی	۸	۲۸/۰۰	۸/۵۳	۹	۴۸
مثبت گرایی	۴	۱۴/۰۰	۴/۵۹	۴	۲۴
تحریک	۴	۱۴/۰۰	۴/۷۷	۴	۲۴
چالش برانگیزی	۶	۲۱/۰۰	۶/۶۹	۷	۳۴
کودک-محوری	۳	۱۰/۵۰	۳/۶۱	۳	۱۸
نمره کل نگرش‌های والدگری افراطی	۲۵	۸۷/۵۰	۲۰/۰۳	۳۶	۱۳۹
آشفته‌گی والدگری	۱۲	۳۶/۰۰	۹/۰۷	۱۴	۵۶
تعاملات ناکارآمد والد-فرزند	۱۲	۳۶/۰۰	۹/۰۰	۱۴	۵۹
ویژگی‌های کودک مشکل‌آفرین	۱۲	۳۶/۰۰	۹/۰۷	۱۴	۵۸
نمره کل تنش والدگری	۳۶	۱۰۸/۰۰	۲۵/۸۰	۴۸	۱۷۲
خستگی از نقش والدگری	۹	۲۷/۰۰	۱۱/۰۰	۱	۵۱
تضاد با خویش شدن والدگری پیشین	۶	۱۸/۰۰	۷/۵۴	۰	۳۵
حس ملال و بن بست در نقش والدگری	۴	۱۲/۰۰	۵/۴۳	۱	۲۳
فاصله‌گیری هیجانی از فرزندان	۴	۱۲/۰۰	۵/۳۶	۱	۲۴
نمره کل فرسودگی مادر	۲۳	۶۹/۰۰	۲۷/۱۴	۵	۱۲۴

بر اساس داده‌های جدول ۱، شاخص‌های توصیفی مربوط به متغیرهای اصلی پژوهش شامل نگرش‌های والدگری افراطی، تنیدگی والدگری، و فرسودگی مادر و مؤلفه‌های آن‌ها بررسی شده است. میانگین نمرات کل سه متغیر پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است.

در بین مؤلفه‌های نگرش والدگری افراطی؛ «ذات گرایی» بالاترین میانگین (۲۸) و در بین مؤلفه‌های فرسودگی مادر، «خستگی از نقش والدگری» بالاترین میانگین (۲۷) را به خود اختصاص داده‌اند. جدول ۲، ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲: ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱. ذات گرایی	۱														
۲. مثبت گرایی	۰/۴۲ ^{***}	۱													
۳. تحریک	۰/۳۵ ^{***}	۰/۲۹ ^{***}	۱												
۴. چالش برانگیزی	۰/۴۰ ^{***}	۰/۴۰ ^{***}	۰/۳۵ ^{***}	۱											
۵. کودک‌محوری	۰/۳۷ ^{***}	۰/۳۵ ^{***}	۰/۲۸ ^{***}	۰/۳۴ ^{***}	۱										
۶. کل نگرش‌های والدگری افراطی	۰/۸۱ ^{***}	۰/۶۷ ^{***}	۰/۶۲ ^{***}	۰/۷۴ ^{***}	۰/۶۰ ^{***}	۱									
۷. آشفته‌گی والدگری	۰/۳۰ ^{***}	۰/۳۲ ^{***}	۰/۲۸ ^{***}	۰/۲۶ ^{***}	۰/۱۹ ^{***}	۰/۳۹ ^{***}	۱								
۸. تعاملات ناکارآمد والد-فرزند	۰/۳۲ ^{***}	۰/۳۱ ^{***}	۰/۲۶ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۲۱ ^{***}	۰/۳۹ ^{***}	۰/۸۵ ^{***}	۱							
۹. ویژگی‌های کودک مشکل‌آفرین	۰/۲۸ ^{***}	۰/۲۶ ^{***}	۰/۲۳ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۱۶ ^{***}	۰/۳۴ ^{***}	۰/۸۵ ^{***}	۰/۸۵ ^{***}	۱						
۱۰. کل تنش والدگری	۰/۳۲ ^{***}	۰/۳۱ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۰ ^{***}	۰/۳۹ ^{***}	۰/۹۵ ^{***}	۰/۹۵ ^{***}	۰/۹۵ ^{***}	۱					
۱۱. خستگی از نقش والدگری	۰/۳۷ ^{***}	۰/۲۲ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۸ ^{***}	۰/۲۴ ^{***}	۰/۴۱ ^{***}	۰/۶۰ ^{***}	۰/۵۹ ^{***}	۰/۵۸ ^{***}	۰/۶۲ ^{***}	۱				

۱۲. تضاد با خویشتن والدگری	۰/۳۶ ^{***}	۰/۲۳ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۴ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۳۹ ^{***}	۰/۵۹ ^{***}	۰/۵۷ ^{***}	۰/۵۴ ^{***}	۰/۵۹ ^{***}	۰/۸۲ ^{***}	۱
۱۳. حس ملال و بن-بست	۰/۳۵ ^{***}	۰/۲۳ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۴۰ ^{***}	۰/۵۳ ^{***}	۰/۵۱ ^{***}	۰/۴۹ ^{***}	۰/۵۴ ^{***}	۰/۸۲ ^{***}	۱
۱۴. فاصله‌گیری هیجانی	۰/۳۱ ^{***}	۰/۲۳ ^{***}	۰/۲۵ ^{***}	۰/۱۷ ^{***}	۰/۲۱ ^{***}	۰/۳۴ ^{***}	۰/۵۱ ^{***}	۰/۵۲ ^{***}	۰/۵۰ ^{***}	۰/۵۴ ^{***}	۰/۸۱ ^{***}	۱
۱۵. کل فرسودگی مادر	۰/۳۸ ^{***}	۰/۲۴ ^{***}	۰/۲۹ ^{***}	۰/۲۷ ^{***}	۰/۲۶ ^{***}	۰/۴۲ ^{***}	۰/۶۲ ^{***}	۰/۶۰ ^{***}	۰/۵۸ ^{***}	۰/۶۳ ^{***}	۰/۹۶ ^{***}	۱

**P< ۰/۰۱

بیشتر واریانس نشانگرهای خود را تبیین می‌کند (۲۷). در جدول ۳ بارهای عاملی، pc و AVE هر یک از سازه‌ها ارائه شده‌اند. در این جدول، تمامی بارهای عاملی بالاتر از ۰/۷ بوده و نیازی به حذف هیچ یک از گویه‌ها وجود نداشته است. مقادیر جدول ۳ نشان‌دهنده پایایی سازه‌ها هستند.

جدول ۳: نتایج بررسی پایایی متغیرهای پژوهش

سازه‌های پژوهش	ضریب آلفای کرونباخ (Alpha> ۰/۷)	پایایی ترکیبی (CR> ۰/۷)	AVE
تنیدگی والدگری	۰/۹۴۶	۰/۹۶۵	۰/۹۰۳
فرسودگی مادر	۰/۹۳۸	۰/۹۵۶	۰/۸۴۴
نگرش‌های والدگری افراطی	۰/۷۳۳	۰/۸۲۳	۰/۵۸۴

همان‌گونه که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، مقادیر آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی، و میانگین واریانس استخراج‌شده برای تمامی سازه‌ها از مقادیر پیشنهادی فراتر بوده و بیانگر پایایی مطلوب ابزارهاست. برای بررسی روایی یا اعتبار واگرای سازه‌ها، متخصصان (۲۴) توصیه می‌کنند که جذر AVE یک سازه باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سازه‌های دیگر باشد. این امر که نشان می‌دهد هر سازه بیشتر با گویه‌های خودش اشتراک واریانس دارد تا با سازه‌های دیگر. این امر روایی واگرای مدل را تأیید می‌کند (جدول ۴).

همانطور که نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، بین تمامی متغیرهای پژوهش رابطه مثبت و معناداری در سطح ۰/۰۱ وجود دارد. قوی‌ترین رابطه، بین تنیدگی والدگری و فرسودگی مادر ($I= ۰/۶۳۱$) مشاهده شد.

بررسی و آزمون مدل اندازه‌گیری

در روی آورد حداقل مربعات جزئی، ارزیابی مدل در دو مرحله شامل بررسی مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری انجام می‌شود. جهت بررسی پایایی سازه، ها فرنل و لاکر (۲۳) سه ملاک را پیشنهاد می‌کنند که شامل ۱. پایایی هر یک از گویه‌ها، ۲. پایایی ترکیبی هر یک از گویه‌ها، و ۳. متوسط واریانس استخراج‌شده^۱. در مورد پایایی هر یک از گویه‌ها، بار عاملی ۰/۷ و بیشتر هر گویه در تحلیل عاملی تأییدی نشانگر سازه خوب تعریف شده است. همچنین گویه‌ها نباید بار عاملی معناداری بر سازه‌های دیگر داشته باشند (۲۴). برای بررسی پایایی ترکیبی هر یک از سازه‌ها از ضریب دیلون-گلدشتاین (ρ_c) استفاده شد (۲۵). از آنجایی که PLS برخلاف رگرسیون چندگانه از نمرات عاملی آزمودنی‌ها برای تحلیل استفاده می‌کند، در نظر گرفتن بار عاملی هر یک از گویه‌ها در محاسبه شاخص پایایی ضروری است. این در حالی است که ضریب آلفای کرونباخ وزن برابری به گویه‌ها می‌دهد و پایایی را کمتر نشان می‌دهد، بنابراین از ضریب ρ_c استفاده شد (۲۶). مقادیر قابل پذیرش ρ_c باید ۰/۷ یا بیشتر باشند. نشانگر سوم بررسی پایایی، میانگین واریانس استخراج‌شده می‌باشد. فرنل و لاکر مقادیر AVE ۰/۵ و بیشتر را توصیه می‌کنند و این موضوع به معنای آن است که سازه مورد نظر حدود ۵۰ درصد و یا

1. Average variance extracted (AVE)

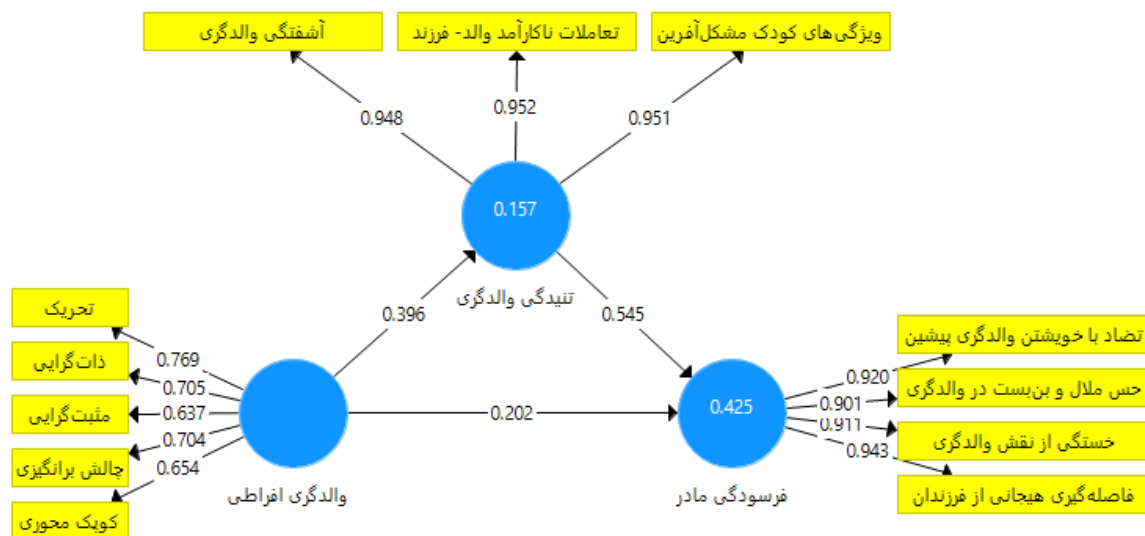
جدول ۴: ماتریس همبستگی و جذر میانگین واریانس استخراج شده

متغیرهای پژوهش	نگرش‌های والدگری افراطی		
	تنیدگی والدگری	فرسودگی مادر	نگرش‌های والدگری افراطی
تنیدگی والدگری	۰/۹۵۰		
فرسودگی مادر	۰/۶۲۵	۰/۹۱۹	
نگرش‌های والدگری افراطی	۰/۳۹۶	۰/۴۱۸	۰/۶۹۵

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، جذر AVE هر سازه از ضرایب همبستگی آن با سایر سازه‌ها بیشتر است؛ بنابراین روایی و اگرای مدل مورد تأیید قرار می‌گیرد.

آزمون مدل ساختاری

مدل ساختاری PLS و فرضیه‌های پژوهش از طریق بررسی ضرایب مسیر (Beta) و مقادیر R^2 امکان‌پذیر است. همچنین از روش بوت استراپ (با ۵۰۰۰ زیر نمونه) برای محاسبه مقادیر آماره T جهت تعیین معنی‌داری ضرایب مسیر استفاده شد. ضرایب مسیر برای تعیین سهم هر یک از متغیرهای پیش‌بین در تبیین واریانس متغیر ملاک مورد استفاده قرار می‌گیرند و مقادیر R^2 نشانگر واریانس تبیین شده متغیر ملاک توسط متغیرهای پیش‌بین است.

شکل ۱: مدل آزمون شده فرسودگی مادران

از آنجا که هدف پژوهش حاضر، بررسی نقش واسطه‌ای تنیدگی والدگری در میان متغیرهای نگرش‌های والدگری افراطی و فرسودگی مادر است، در جدول ۵ ضرایب اثر مستقیم، غیر مستقیم، کل، واریانس تبیین شده، و سطح معناداری بین متغیرهای پژوهش گزارش شده است.

شکل ۱، مدل پیش‌بینی فرسودگی مادران را نشان می‌دهد. اعداد روی مسیرها، و پارامترها استاندارد شده‌اند. مطابق با شکل ارائه شده، همه مسیرها در سطح ۰/۰۱ معنادار هستند. در میان متغیرهای موجود در مدل، تنیدگی والدگری (۰/۵۴) بیشترین اثر مستقیم بر فرسودگی مادر دارد.

جدول ۵: نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش (مدل ساختاری)

مسیرها	اثر مستقیم	اثر غیرمستقیم	اثر کل	واریانس تبیین شده
به روی تنیدگی والدگری از: والدگری افراطی	۰/۳۹۶**	-	۰/۳۹۶**	۰/۱۵۷**
به روی فرسودگی مادر از: والدگری افراطی	۰/۲۰۲**	۰/۲۱۶**	۰/۴۱۸**	۰/۴۲۵**
تنیدگی والدگری	۰/۵۴۵**	-	۰/۵۴۵**	

** $P < ۰/۰۱$

نتایج مدل ساختاری مطابق جدول ۵ نشان داد که والدگری افراطی اثر مستقیم و مثبتی بر تنیدگی والدگری دارد ($\beta = ۰/۳۹۶$). همچنین این متغیر توانسته است ۱۵/۷ درصد از واریانس تنیدگی والدگری را تبیین کند ($R^2 = ۰/۱۵۷$). این یافته نشان می‌دهد که با افزایش والدگری افراطی، تنیدگی والدگری نیز افزایش می‌یابد. همچنین، والدگری افراطی اثر مستقیم و مثبتی بر فرسودگی مادر دارد ($\beta = ۰/۲۰۲$). علاوه بر این، والدگری افراطی از طریق تنیدگی والدگری نیز اثر غیرمستقیمی بر فرسودگی مادر نشان داد ($\beta = ۰/۲۱۶$)، به گونه‌ای که اثر کل آن بر فرسودگی مادر برابر با $\beta = ۰/۴۱۸$ به دست آمد. این یافته بیانگر آن است که بخشی از تأثیر والدگری افراطی بر فرسودگی مادر از طریق افزایش تنیدگی والدگری منتقل می‌شود. از سوی دیگر، تنیدگی والدگری نیز اثر مستقیم و مثبتی بر فرسودگی مادر داشت ($\beta = ۰/۵۴۵$). همچنین متغیرهای والدگری افراطی و تنیدگی والدگری در مجموع ۴۲/۵ درصد از واریانس فرسودگی مادر را تبیین کردند ($R^2 = ۰/۴۲۵$). در مجموع، نتایج نشان می‌دهد که تنیدگی والدگری نقش میانجی در رابطه بین والدگری افراطی و فرسودگی مادر ایفا می‌کند؛ به این معنا که والدگری افراطی علاوه بر اثر مستقیم، از طریق افزایش تنیدگی والدگری نیز موجب افزایش فرسودگی مادر می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که بین نگرش‌های والدگری افراطی مادر، تنیدگی والدگری و فرسودگی وی روابط مثبت و معناداری وجود دارد. به بیان دقیق‌تر، هرچه مادران نگرش‌های فشرده‌تری نسبت به نقش والدگری داشته باشند، سطوح بالاتری از تنیدگی والدگری را تجربه می‌کنند و این افزایش تنیدگی با شدت بیشتر نشانه‌های فرسودگی مادر همراه است. این یافته با مبانی نظری پژوهش همسو است که بر نقش

فرسایشی تدریجی منابع روان‌شناختی در اثر فشارهای مزمن والدگری تأکید دارند (۷، ۲، ۱). از منظر شدت اثر، نتایج مدل ساختاری نشان داد که رابطه بین نگرش‌های والدگری افراطی و تنیدگی والدگری مادر ($\beta = ۰/۳۹۶$) و همچنین، رابطه بین تنیدگی والدگری و فرسودگی مادر ($\beta = ۰/۵۴۵$) دارای اثر متوسط تا نسبتاً قوی هستند. این یافته بیانگر آن است که روابط مشاهده شده صرفاً از نظر آماری معنادار نیستند؛ که از نظر عملی نیز دارای اهمیت قابل توجهی در تبیین پیامدهای روان‌شناختی مادر می‌باشند. در تبیین این یافته، می‌توان گفت که فرسودگی والدینی صرفاً یک واکنش هیجانی کوتاه‌مدت به استرس‌های روزمره نیست، که نتیجه یک فرآیند مزمن و انباشته‌شونده است که در آن منابع هیجانی، شناختی، و رفتاری والد به تدریج تحلیل می‌رود. در این میان، ادراک فرد از نقش والدگری و استانداردهای ذهنی او نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. نگرش‌های والدگری افراطی، با تعریف استانداردهای بسیار بالا و گاه غیرواقع‌بینانه برای عملکرد والد، زمینه ارزیابی مداوم ناکامی و فشار روانی را فراهم می‌کنند (۸، ۴).

یافته نخست پژوهش مبنی بر رابطه مثبت بین نگرش‌های والدگری افراطی و تنیدگی والدگری نشان می‌دهد که این نوع نگرش‌ها به عنوان یک ساختار شناختی تنشگر عمل می‌کنند. والدینی که خود را مسئول کامل پرورش، موفقیت، و حتی شکست کودک می‌دانند، معمولاً در مواجهه با موقعیت‌های عادی والدگری، سطح بالاتری از تهدید ادراک شده را تجربه می‌کنند. این یافته با کاهش احساس کفایت والدگری و افزایش فشار درونی همراه است (۸، ۵، ۴). در همین راستا، پیشینه پژوهشی نیز نشان داده است که کمال‌گرایی والدینی و باورهای مرتبط با «والد خوب بودن» از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های افزایش تنیدگی در نقش والدگری هستند (۸، ۵). از منظر نظری این یافته را

می‌توان در چارچوب مدل‌های شناختی-تبادلی تنیدگی تبیین کرد؛ جایی که تنیدگی نه صرفاً ناشی از رویدادهای بیرونی، که حاصل ارزیابی ذهنی فرد از توانایی خود در مقابله با آن‌ها است (۹). در این چارچوب، والدگری افراطی با افزایش حساسیت به خطا و کاهش انعطاف شناختی، ارزیابی موقعیت‌های معمولی را به موقعیت‌های تنش‌زا تبدیل می‌کند.

یافته دوم یعنی رابطه معنادار بین تنیدگی والدگری و فرسودگی، نشان‌دهنده نقش محوری تنیدگی مزمن در فرایند فرسایش روانی والدین است. این نتیجه بیانگر آن است که زمانی که فشارهای نقش والدگری به صورت مستمر و بدون فرصت بازیابی ادامه یابد، منابع هیجانی والد تحلیل رفته و سه مؤلفه اصلی فرسودگی - خستگی عاطفی، فاصله‌گیری هیجانی و احساس ناکارآمدی - به تدریج شکل می‌گیرند (۱۰، ۱۲). این یافته با مدل «تعادل خطر-منابع» نیز همسو است که بر این نکته تأکید دارد که فرسودگی، زمانی رخ می‌دهد که مطالبات مزمن از منابع در دسترس فرد پیشی بگیرد (۸). همچنین نتایج نشان داد تنیدگی والدگری مادر نقش واسطه‌ای معناداری در رابطه بین نگرش‌های فشرده و فرسودگی مادر دارد ($\beta = 0.218$). این یافته بیانگر آن است که نگرش‌های والدگری افراطی از طریق افزایش تنیدگی، به طور غیرمستقیم زمینه‌یاز فرسودگی مادر می‌شوند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تنیدگی مادر، سازوکار اصلی انتقال اثر نگرش‌های والدگری افراطی به فرسودگی وی است. بنابراین می‌توان گفت نگرش‌های فشرده زمینه‌ساختی لازم را برای تجربه تنیدگی فراهم می‌کنند و این تنیدگی مزمن، مسیر را برای بروز فرسودگی هموار می‌سازد. این الگو با دیدگاه‌هایی که بر نقش تنیدگی مزمن به عنوان عامل کلیدی در شکل‌گیری فرسودگی تأکید دارند، همخوانی دارد (۱۵، ۷). به عبارت دیگر صرف داشتن نگرش‌های سخت‌گیرانه الزاماً به فرسودگی منجر نمی‌شود، که زمانی که این نگرش‌ها با تجربه تنیدگی مداوم همراه شوند، خطر فرسودگی افزایش می‌یابد. این یافته را می‌توان به صورت یک مسیر شناختی - هیجانی تبیین کرد: نگرش‌های سخت‌گیرانه والدگری ابتدا سطح انتظارات و استانداردهای فرد را افزایش می‌دهند، سپس از طریق افزایش خودانتقادی و احساس ناکافی بودن، تنیدگی والدگری را تشدید می‌کنند و در نهایت، تداوم این وضعیت به فرسودگی منتهی می‌شود. این الگو با یافته‌های پژوهش‌های پیشین نیز همسو است که نقش واسطه‌ای فرآیندهای هیجانی در ارتباط میان باورهای والدگری و پیامدهای

روان‌شناختی را تأیید کرده‌اند (۸، ۴). نتایج نشان می‌دهد که این سه متغیر در قالب یک چرخه تقویتی عمل می‌کنند؛ به گونه‌ای که افزایش نگرش‌های فشرده موجب افزایش تنیدگی شده و این تنیدگی نیز به نوبه خود فرسودگی را تشدید می‌کند، و در نهایت فرسودگی می‌تواند توان مقابله‌ای والد را کاهش داده و چرخه فشار را بازتولید کند.

در خصوص قدرت تبیین مدل، نتایج نشان داد که مدل پژوهش از توان تبیینی متوسطی برخوردار است. مقدار ضریب تعیین (R^2) برای فرسودگی مادر برابر با ۰/۴۲۵ به دست آمد که بیانگر آن است که حدود ۴۲/۵ درصد از واریانس این متغیر توسط متغیرهای پیش‌بین در مدل تبیین می‌شود. این مقدار نشان‌دهنده کفایت نسبی مدل در پیش‌بینی فرسودگی مادران است. همچنین ضریب تعیین مربوط به تنیدگی مادر نیز در سطح قابل قبول قرار داشته و بیانگر نقش معنادار متغیرهای شناختی روان‌شناختی در پیش‌بینی این سازه است. این میزان تبیین نشان می‌دهد که اگرچه نگرش‌های والدگری افراطی و تنیدگی والدگری نقش مهمی در تبیین فرسودگی مادران دارند، اما عوامل دیگری نظیر حمایت اجتماعی، ویژگی‌های شخصیتی، وضعیت اقتصادی خانواده، و ویژگی‌های رفتاری کودک نیز احتمالاً در شکل‌گیری فرسودگی والدینی نقش دارند و باید در پژوهش‌های آینده مورد بررسی قرار گیرند.

با توجه به تمرکز پژوهش بر مادران کودکان دبستانی، لازم است به نقش ویژگی‌های تحولی این دوره نیز توجه شود. در دوره دبستان، افزایش انتظارات تحصیلی، اجتماعی و رفتاری از کودک، موجب افزایش مشارکت والدین در فرآیند نظارت و هدایت می‌شود (۱۰). این موضوع به‌ویژه در فرهنگ‌هایی که موفقیت تحصیلی ارزش بالایی دارد، می‌تواند فشار مضاعفی بر مادران وارد کند (۱۱). در چنین شرایطی، نگرش‌های والدگری افراطی بیشتر فعال شده و احتمال تجربه تنیدگی افزایش می‌یابد. در مجموع یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که فرسودگی والدینی حاصل تعامل پیچیده‌ای میان باورهای شناختی، ارزیابی‌های هیجانی و فشارهای زمینه‌ای است. در این چارچوب، نگرش‌های والدگری افراطی نقش آغازگر، تنیدگی والدگری نقش میانجی اصلی، و فرسودگی نقش پیامد نهایی را ایفا می‌کنند. از منظر کاربردی، این یافته‌ها نشان می‌دهند که مداخلات مؤثر در کاهش فرسودگی والدینی باید چندسطحی باشند؛ به گونه‌ای که هم اصلاح باورهای غیرمنعطف والدگری، هم کاهش

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده یکم در رشته روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر است که در تاریخ ۱۴۰۵/۰۲/۰۸ با موفقیت دفاع شد. مجوز علمی این مطالعه توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر به شماره نامه ۱۱۱۴ در تاریخ ۱۴۰۴/۰۸/۲۷ صادر شد. این پژوهش دارای کد اخلاق IR.BPUMS.REC.1404.379 صادره از کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر است. همچنین ملاحظات اخلاقی مندرج در راهنمای انتشار انجمن روان‌شناسی آمریکا و کدهای اخلاقی سازمان نظام روان‌شناسی ایران از جمله رازداری، محرمانه ماندن اطلاعات هویتی و تحلیل داده‌ها، و رضایت آگاهانه والدین جهت شرکت در پژوهش در این پژوهش رعایت شده است.

حامی مالی: این مطالعه بدون حمایت مالی هیچ مؤسسه‌ای و با هزینه نویسندگان مقاله انجام شده است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده یکم به عنوان طراح و ایده‌پرداز اصلی پژوهش و مسئول جمع‌آوری داده‌ها و نویسنده دوم به عنوان استاد راهنما در این مقاله نقش داشتند. همچنین نویسنده سوم در نوشتن چکیده‌ها و بخش روش‌شناسی نقش داشتند.

تضاد منافع: انجام این پژوهش برای نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی را به دنبال نداشته است و نتایج آن کاملاً شفاف و بدون سوگیری گزارش شده است.

در دسترس بودن داده‌ها: تمامی داده‌های این مطالعه در اختیار نویسنده مسئول است و در زمان داوری دست‌نوشته به نشریه تحویل داده شد. همچنین در صورت درخواست منطقی پژوهشگری خاص در اختیار او قرار خواهد گرفت.

رضایت برای انتشار: نویسندگان برای انتشار این مقاله رضایت کامل خود را اعلام کردند.

تشکر و قدردانی: از شرکت‌کنندگان محترم و همه کسانی که در اجرای پژوهش به ما یاری رساندند نهایت تشکر و قدردانی را داریم.

تنیدگی ادراک‌شده، و هم افزایش منابع مقابله‌ای والدین را هدف قرار دهند. بر این اساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند پیامدهایی برای طراحی مداخلات پیشگیرانه و آموزشی در حوزه والدگری مادران داشته باشد. به طور مشخص، توجه به اصلاح نگرش‌های غیرمنعطف، آموزش مهارت‌های مقابله‌ای، مدیریت تنیدگی، و ارتقای خودآگاهی مادران ممکن است در کاهش زمینه‌های مستعد فرسودگی والدینی و ارتقای سلامت روان مادران مورد توجه قرار گیرد. به طور کلی، یافته‌های پژوهش حاضر از مدلی حمایت می‌کند که در آن نگرش‌های والدگری افراطی از طریق افزایش تنیدگی والدگری، خطر فرسودگی مادران را افزایش می‌دهند. این نتیجه بر اهمیت توجه همزمان به عوامل شناختی و هیجانی در تبیین فرسودگی والدینی تأکید می‌کند. با وجود این نتایج، باید توجه داشت که ماهیت همبستگی پژوهش حاضر امکان استنباط روابط علی‌قطعی را فراهم نمی‌کند و انجام مطالعات طولی و تجربی برای بررسی جهت‌داری روابط ضروری است. همچنین گسترش دامنه نمونه به سایر بافت‌های اجتماعی-اقتصادی-فرهنگی و در نظر گرفتن پدران در فرایند پژوهش می‌تواند به درک جامع‌تر این روابط در بافت فرهنگی ایران کمک کند.

References

- Nomaguchi, K., & Milkie, M. A. (2020). Parenthood and well-being: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 82(1), 198–223. [Link]
- Hays, S. (1996). *The cultural contradictions of motherhood*. Yale University Press.
- Buchanan, T., & LeMoyné, T. (2020). Helicopter parenting and the moderating impact of gender and single-parent family structure on self-efficacy and well-being. *The Family Journal*, 28(3), 262–272. [Link]
- Liss, M., Schifffrin, H. H., Mackintosh, V. H., Miles-McLean, H., & Erchull, M. J. (2013). Development and validation of a quantitative measure of intensive parenting attitudes. *Journal of Child and Family Studies*, 22(5), 621–636. [Link]
- Mousavi, S. F., & Roshani, Sh. (2024). The study of intensive parenting attitudes, parental goals and parental perfectionism in fathers and mothers of Iranian families. *Journal of Culture of Counseling and Psychotherapy*, 15(57), 29–57. [Link]
- Mikolajczak, M., Gross, J. J., & Roskam, I. (2019). Parental burnout: What is it, and why does it matter?. *Clinical Psychological Science*, 7(6), 1319–1329. [Link]
- Mikolajczak, M., Aunola, K., Sorkkila, M., & Roskam, I. (2023). 15 years of parental burnout research: Systematic review and agenda. *Current Directions in Psychological Science*, 32(4), 276–283. [Link]
- Hobfoll, S. E. (2001). Conservation of resources theory: Its implication for stress, health, and resilience. In A. Baum, T. A. Revenson, & J. E. Singer (Eds.), *Handbook of health psychology* (pp. 127–147). Lawrence Erlbaum Associates
- Bornstein, M. H., Putnick, D. L., & Suwalsky, J. T. (2022). Parenting Cognitions→ Parenting Practices→ Child Development? The Standard Model. In *Parenting: Selected writings of Marc H. Bornstein* (pp. 458–491). Routledge. [Link]
- Griffith, A. K. (2022). Parental burnout and child maltreatment during the COVID-19 pandemic. *Journal of family violence*, 37(5), 725–731. [Link]
- Schitteck, A., Szczygieł, D., Roskam, I., & Mikolajczak, M. (2026). The Relationship Between Parental Burnout and Child Maltreatment: The Moderating Role of Emotional Intelligence. *Journal of Family Violence*, 1–9. [Link]
- İşildak, A. B. Ö. (2023). Predictor Roles of Self-Compassion, Parental Reflective Functioning, and Perfectionism on Parental Stress (Master's thesis, Middle East Technical University (Turkey)). [Link]
- Kim, C. N., & Kerr, M. L. (2024). Different patterns of endorsement of intensive mothering beliefs: Associations with parenting guilt and parental burnout. *Journal of Family Psychology*. [Link]
- Renati, R., Pfeiffer, S., & Bonfiglio, N. S. (2025). Predictors of parental stress in families with gifted children: The role of cognitive and emotional challenges. *Gifted Education International*, 41(1), 112–136. [Link]
- Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping*. Springer
- Fernandes, D. V., Monteiro, F., Canavarro, M. C., & Moreira, H. (2022). A web-based, mindful, and compassionate parenting training for mothers experiencing parenting stress: Results from a pilot randomized controlled trial of the mindful moment program. *Mindfulness*, 13(12), 3091–3108. [Link]
- Sanders, M. R. (2023). The Triple P system of evidence-based parenting support: Past, present, and future directions. *Clinical child and family psychology review*, 26(4), 880–903. [Link]
- Roskam, I., & Mikolajczak, M. (2022, September). How much can a parent bear? Cumulative risk in parental burnout. In *Proceedings of International Conference on Psychological Studies (ICPSYCHE)* (Vol. 3, pp. 73–83). [Link]
- Cochran, W. G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). John Wiley & Sons.
- Abidin, R. R. (1995). *Parenting stress index Third Edition Professional Manual* Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Roskam, I., Brianda, M. E., & Mikolajczak, M. (2018). A step forward in the conceptualization and measurement of parental burnout: The Parental Burnout Assessment (PBA). *Frontiers in psychology*, 9, 758. [Link]
- Mousavi, S. F., Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2020). Parental burnout in Iran: Psychometric properties of the Persian (Farsi) version of the Parental Burnout Assessment (PBA). *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2020(174), 85–100. [Link]
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39–50. [Link]
- Straub, D. W. (2000). Validating instruments in MIS research. *MIS Quarterly*, 24(2), 147–169. [Link]
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson
- Chin, W. W. (1998). The partial least squares approach structural equation modeling. In G. A. Marcoulides (Ed.), *Modern methods for business research* (pp. 295–336). Lawrence Erlbaum Associates.